

J. Ferrater Mora

1518 WILLOWBROOK LANE, VILLANOVA, PA. 19085

11, novembre, 1987

Estimat Antoni:

Ahir, 10, vaig rebre la teva carta del dia 1. Aquesta sí que ha tardat una mica. Ha arribat també, en el mateix correu, el "Joatnote.doc"

Contestaré sense massa ordre.

Per què vaig escriure a en Joan des de N.Y. (carta del 21 de febrer de 1948)? Perque vaig arribar a N.Y. a mitjans de desembre de 1947 i vaig viure-hi fins a l'estiu de 1948. Raons: a Xile em van oferir, i vaig acceptar, una beca Guggenheim. Per què N.Y.? No ho sé ben bé; suposo que si es tracta de viure un temps als Estats Units hom pensa immediatament en N.Y. -també, però menys, en Washington, Boston, etc., i una engruneta més en Los Angeles, San Francisco, Las Vegas o Hollywood. Des de desembre de 1947 fins a Juny o Juliol (no recordo) vaig viure a N.Y., prop de Columbia University i servint-me de la per a mi immensa biblioteca. Des de 1948 vaig visitar N.Y. moltes vegades. La meua (fins ara) darrera estada a la mateixa ciutat va ser no fa gaire: durant bona part del semestre d'hivern i primavera de 1987 vaig ocupar un apartament a Bleecker Street, prop de New York University, on dictava, *sit venia verbo*, un curs. Potser tot això explica que el tot just iniciat *Retorn de l'infern* tingui N.Y. com a principal escenari.

He llegit les notes de "Joatnote.doc": realment, has fet molt bon treball (sé el temps que exigeix buscar, i trobar!, dades exactes). Adhuc has descobert *il vero nome della Chela*, Zulema Reyes de Meléndez, redeal *A propos de notes*: (1) estic gairebé segur que C.E.D. es la sigla de "Communauté Européenne de Defense", de la qual es parlava molt a París en aquella època i a la qual el general De Gaulle (potser també Mendes France) s'oposava. (2) Si 'mapotxi' és traducció de 'mapuche' (equivalent més o menys a 'araucano'), aleshores poden ser intercanviables 'mapotxi' i 'xile'. Però si 'mapotxi' es traducció de 'mapochino' (derivat de 'Mapocho', el nom del riu, o riuet, que passa per Santiago de Xile), aleshores 'xile' i 'mapotxi' no són intercanviables; ho podrien ser, en canvi, 'mapochino' i 'santiagueno'. (3) Ni tan sols en el context puc esbrinar què designa, o denota, 'atharó'. Potser es tracta d'un *in joke*, però tan *in* que és com un "forat negre" del qual no se n'escapa ni la llum.

També he donat una ullada a les *meves* cartes, que em semblen, a estones, una mica puerils i pedants, però es possible que el meu judici sigui dictat en part per un estat de lleugera depressió. Motius? Suposo que un (segurament el principal) és que el 30 d'octubre passat vaig fer 75 anys. Es (o són?) una colla d'anys, des del punt de vista biològic, o antropològic; una misèria des del punt de vista còsmic. Comprenc que els estoics adoptéssin aquest darrer punt de vista.

De *El juego de la verdad* sé només que no sembla interessar a cap editor

Torull, A.

d'aquells que fan enrenou. Francament, jo crec que s'equivoquen, però la meua opinió és evidentment interessada. Estic encara en unes gestions vagues amb un editor que sí està disposat a publicar el llibre, però no estic segur de si en faria la propaganda desitjable. Si no es així, sortirà a Alianza Editorial que, de totes maneres, en farà una presentació física impecable, segurament millor que la que farien "els altres" (com diria Xavier Benguerel, autor d'un llibre amb aquest mateix títol).

Amb els susdits 75 anys, la incertesa de la publicació en una forma relativament ressonant del *Juego* ja referit i altres petites misèries, estic una mica encallat en els meus actuals (segurament els darrers, o avant-darrers) projectes. Des de fa unes tres setmanes sembla que tot s'ha deturat. Però encara tinc humor, i no poc, per a llegir les teves opinions sobre temes universitaris --o de qualsevol altra mena. Endavant, doncs, *prego*.

Fins aviat, amb una forta abraçada

A handwritten signature in dark ink, appearing to be 'J. G. S.', written in a cursive style.